

Ministerdeklarasjon for økt mattrygghet i Norden

Grønlandsdeklarasjonen

Nordisk ministersamarbeid "jord/fjord til bord"

I september 2001 ble det etablert et nytt felles ministerråd for de nordiske fiskeri- jord-/skogbruks- og næringsmiddelministre - dvs. fra "jord/fjord til bord". Med denne nydannelsen er det sikret et politisk helhetsperspektiv fra primærproduksjonene til sluttforbrukeren og matvareområdet er blitt vesentlig styrket. Temaene matvaresikkerhet og god forbrukerinformasjon er meget sentrale spørsmål i det nye ministerrådets arbeide.

Nordisk Ministerråd

ble opprettet i 1971 som samarbeidsorgan mellom de nordiske regjeringene. Ministerrådet legger fram forslag til Nordisk Råds sesjoner, viderefører rådets anbefalinger, rapporterer til Nordisk Råd om resultatene av samarbeidet og leder arbeidet innenfor de forskjellige temaområder. Samarbeidet koordineres av samarbeidsministrene som utpekes av det enkelte lands regjering. Ministerrådet trer sammen i ulike sammenhenger - avhengig av hvilke spørsmål som skal behandles.

Nordisk Råd

ble opprettet i 1952 som et samarbeidsorgan mellom de folkevalgte organene og regjeringene i Danmark, Island, Norge og Sverige. Finland ble med i 1955. Færøyenes, Grønlands og Ålands delegasjoner inngår i henholdsvis Danmarks og Finlands delegasjoner. Rådet består av 87 medlemmer. Nordisk Råd er initiativ-takende og rådgivende og har kontrollrende oppgaver i det nordiske samarbeide. Plenumforsamlingen, presidiet og utvalgene er Nordisk Råds organer.

Ministerdeklarasjon for økt mattrygghet i Norden

Grønlandsdeklarasjonen

ANP 2002:771

© Nordisk Ministerråd, København 2002

ISBN 92-893-0855-9

Tryk: Phønix-Trykkeriet as, Århus 2002

Design: Spekter reklamebyrå as • www.spekter.com

Forsidebilder: Spekter reklamebyrå as

Oplag: 600

Papir: Miljøvenligt papir som oppfyller kravene i den nordiske miljøsvanemærkeordning.

Sælges gjennom Nordisk Ministerråds agenter.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18

DK-1255 København K

Telefon (+45) 3396 0200

Telefax (+45) 3396 0202

Nordisk Råd

P.O.boks 3043

DK-1021 København K

Telefon (+45) 3396 0400

Telefax (+45) 3311 1870

Hjemmeside: www.norden.org

Ministerdeklarasjon for økt mattrygghet i Norden

Grønlandsdeklarasjonen

*Vedtatt i Nordisk Ministerråds Ministermøte
Ilulissat, 23. august 2002*

ANP 2002:771

Ministerdeklarasjon for økt mattrygghet i Norden

Innhold

SAMMENDRAG	5
MINISTERDEKLARASJON FOR ØKT MATTRYGGHET I NORDEN	6
1. BAKGRUNN, MÅL OG ARBEIDSFORM	7
1.1 Bakgrunn	7
1.2 Mål	7
1.3 Arbeidsform	7
2. STYRKING AV DEN NORDISKE INNFLYTELSE I INTERNASJONALE FORHANDLINGER OG PROSESSER (NORDISK PLATTFORM FOR MATVARETRYGGHET) - PROSJEKTGRUPPENS ANBEFALING	9
2.1 Aktuelle tema utvalgt for å illustrere arbeidsmodellen ("Modelltema")	10
2.1.1 Zoonoser	10
2.1.2 Modernisering av den offentlige kjøttkontrollen	10
2.1.3 Sporbarhet	11
2.1.4 Akrylamid - risikovurdering	11
3. HANDLINGSPLAN FOR Å STYRKE FORBRUKERINNFLYTELSEN PÅ MATOMRÅDET (MATTRYGGHET OG MATKVALITET) - PROSJEKTGRUPPENS ANBEFALING	12
4. ANBEFALING FRA EK-LIVS, NEF OG NEJS	12
5. BEHANDLING I NORDISK KONTAKTORGAN, NORDISK MINISTERRÅD (fiskeri-, jord/skogbruks- og næringsmiddelministrene) OG NORDISK RÅD	13

SAMMENDRAG

Ministerdeklarasjon for økt mattrygghet i Norden

Matvaretrygghet er et viktig politisk spørsmål i alle de nordiske land og et område hvor Norden har felles interesse. Som store produsenter av mat, har de nordiske land behov for klare internasjonale regler for handel med matvarer der matvaretrygghet blir tillagt avgjørende vekt. I alle de nordiske land er det også behov for å trekke forbrukerne sterkere inn i utformingen av matpolitikken og få til en bedre dialog mellom produsenter, forbrukere og myndigheter. Disse målene er nedfelt i slutterklæringen fra ministermøtet om mat i København i juni 2000 og i den nordiske bærekraftstrategien. Som et ledd i sitt formannskapsprogram for 2002, tok Norge initiativet til et tverrsektorielt prosjekt for å følge opp disse målene. De nordiske matministrene godkjente forslagene fra prosjektgruppen under sitt møte på Grønland i august 2002 (Grønlandsdeklarasjonen) og besluttet følgende:

- De nordiske land skal bestrebe seg på å arbeide sammen for å øke sin innflytelse i internasjonale organisasjoner og de etablerte nordiske samarbeidsfora på alle nivåer må være oppmerksomme på mulighetene samarbeid skaper. Samarbeidet må praktiseres aktivt, både innenfor rammene av permanent etablerte og spontane nettverk, og ved løpende kontakt med henblikk på løsning av aktuelle problemer av felles interesse. De nordiske embetsmannskomiteéene på matområdet - EK-Livs, NEF og NEJS - må ha et spesielt ansvar for å sikre at:
 - det løpende vurderes og velges ut tema hvor Norden i fellesskap bør øke sin innflytelse
 - egnede fora, når det anses nødvendig, får i oppdrag å utarbeide dokument med målsettinger, rettleidninger og nødvendig underlag for hvert tema
 - dokumentene legges fram for embetsmannskomiteéene for godkjenning, og oversendes deretter til de enkelte lands myndigheter for anvendelse i de internasjonale organisasjoner.
- De nordiske land skal tilstrebe å sikre en effektiv forbrukerinnflytelse på matområdet, nasjonalt, nordisk og internasjonalt, bl.a. ved å arbeide for å realisere anbefalingene i forslaget til nordisk handlingsplan for styrking av forbrukerinnflytelsen på matområdet. De viktigste anbefalingene i handlingsplanen er å:
 - øke kompetansen hos nordiske forbrukere innenfor matområdet
 - legge til rette for gjensidig åpenhet mellom myndigheter, næring og forbrukere
 - bidra med ressurser til forbrukerinvolvering
 - skape møteplasser for dialog og reell medvirkning mellom forbrukerinteresser, næring og myndigheter

Denne rapport inneholder ministerdeklarasjonen samt en nærmere beskrivelse av bakgrunnen for prosjektet og prosjektgruppens forslag. Handlingsplanen for styrket forbrukerinnflytelse er publisert som en egen NMR-rapport (ANP 2002:772).

MINISTERDEKLARASJON FOR ØKT MATTRYGGHET I NORDEN

Vi, ministere ansvarlige for matpolitikken i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt politisk ansvarlige for matpolitikken på Færøyene, Grønland og Åland **er enige om** å følge opp erklæringen fra ministerkonferansen om mat i København i juni 2000 og forslagene om matvarevaresikkerhet i den nordiske bærekraftsstrategien, gjennom å arbeide for at Norden skal være en pådriver for å sikre trygge matvarer av høy kvalitet gjennom en bæredyktig produksjon ved å:

- Påvirke internasjonale forhandlinger og prosesser
- Styrke forbrukernes innflytelse på matområdet

Vi er klar over betydningen av de internasjonale prosesser og organisasjoner hvor det utvikles regelverk, som skal sikre høy matvaresikkerhet og matvarekvalitet.

Vi erkjenner at mangfoldet av matvarer, teknologiutviklingen og globaliseringen av næringsmiddelproduksjonen og handel medfører vesentlige utfordringer med hensyn til å sikre et høyt beskyttelses- og informasjonsnivå for forbrukerne. Vi finner det derfor avgjørende, at Norden fremstår som foregangsregion og på effektiv vis preger utviklingen til nytte for de nordiske borgere.

Vi er enige om at Norden skal bestrebe seg på å arbeide sammen for å øke sin innflytelse i internasjonale organisasjoner, og at de etablerte nordiske samarbeidsfora på alle nivåer må være oppmerksomme på mulighetene samarbeid skaper.

På denne bakgrunn gir vi de nordiske embetsmannskomiteéene på matområdet - EK-Livs, NEF og NEJS - i oppdrag å sikre at:

- Det løpende vurderes og velges ut tema hvor Norden i fellesskap bør øke sin innflytelse
- Egnede fora, når det anses nødvendig, får i oppdrag å utarbeide dokument med målsettinger, rettleidninger og nødvendig underlag for hvert tema
- Dokumentene legges fram for embetsmannskomiteéene for godkjenning, og oversendes deretter til de enkelte lands myndigheter for anvendelse i de internasjonale organisasjoner.

Som en naturlig utbygging av samarbeidet forankret i embetsmannskomiteéene, legger vi vekt på, at det nordiske samarbeide praktiseres aktivt, både innenfor rammene av permanent etablerte og spontane nettverk, og ved løpende kontakt med henblikk på løsning av aktuelle problemer av felles interesse.

Vi vil også tilstrebe å sikre en effektiv forbrukerinnflytelse på matområdet, nasjonalt, nordisk og internasjonalt og vedtar derfor en nordisk handlingsplan, med bl.a. anbefalingene om å:

- Øke kompetansen hos nordiske forbrukere innenfor matområdet
- Legge til rette for gjensidig åpenhet mellom myndigheter, næring og forbrukere
- Bidra med ressurser til forbrukerinvolvering
- Skape møteplasser for dialog og reell medvirkning mellom forbrukerinteresser, næring og myndigheter

Vi gir embetsmannskomiteéene EK-Livs, NEF og NEJS i oppdrag å arbeide videre med anbefalingene med sikte på realisering på det nordiske plan.

1. BAKGRUNN, MÅL OG ARBEIDSFORM

1.1 Bakgrunn

Matvaretrygghet er et viktig politisk spørsmål i alle de nordiske land. Dette er et område hvor Norden har felles interesse, og et utdypet og utvidet samarbeid mellom de nordiske land har derfor stor nytte for alle.

De nordiske land er store produsenter av matvarer, og internasjonal handel med jordbruks- og fiskeriprodukter er en betydelig inntektskilde. De har derfor behov for klare internasjonale regler for handel med matvarer der matvaretrygghet blir tillagt avgjørende vekt. Norden har behov for å samle og koordinere sine krefter slik at vi får gjennomslag i internasjonale fora der kriterier og standarder for matvaretrygghet fastsettes. I dette arbeid er det viktig å ta både helsemessige, handelspolitiske og forbrukerpolitiske hensyn.

I alle de nordiske land er det behov for å trekke forbrukerne sterkere inn i utformingen av matpolitikken og få til en bedre dialog mellom produsenter, forbrukere og myndigheter. I en globalisert verden er det nødvendig at kriteriene og standarden for mattrygghet er vitenskapelig fundert og forutsigbare. De nordiske land er i internasjonal sammenheng små land med begrensede ressurser, og de er avhengig av å koordinere og spisse sine synspunkter og forskningsressurser for å gjøre seg internasjonal gjeldene også i de regelskapende organisasjoner som EU/EØS, WTO, OIE, IPPC samt FAO, WHO, Codex Alimentarius og andre organisasjoner under FN-systemet.

1.2 Mål

Målet om at de nordiske land skal samarbeide for å øke mattryggheten i Norden er nedfelt i slutterklæringen fra ministermøtet om mat i København i juni 2000 og i forslagene i kapittel 6 i den nordiske bærekraftsstrategien. For å følge opp disse vedtak, tok Norge, som et ledd i sitt formannskapsprogram for 2002, initiativet til et tverrsektorielt nordisk prosjekt med målsetting å:

- Utarbeide en nordisk plattform for matvaretrygghet overfor internasjonale prosesser for å styrke den nordiske innflytelse i internasjonale forhandlinger og prosesser på mattrygghetsområdet, og
- Utarbeide en nordisk forbrukerpolitisk handlingsplan for å styrke forbrukernes innflytelse på matområdet (mattrygghet og matkvalitet).

1.3 Arbeidsform

For å utvikle et opplegg basert på disse målene, ble det nedsatt en prosjektgruppe sammensatt av representanter fra embetsmannskomiteene¹ NEJS, NEF, EK - Livs, EK-Miljø og EK-Konsument. Alle de nordiske land var representert i gruppen.

Prosjektgruppen har hatt følgende sammensetning:

- Gudbrand Bakken, Landbruksdepartementet, Norge, leder (NEJS)
- Pekka Pakkala, Livsmedelsverket, Finland (NEJS)
- Lars Espeby, Jordbruksdepartementet, Sverige (inntil 1. juni 2002)(NEJS)
- Ylva Wallen, Jordbruksdepartementet, Sverige (fra 1. juni 2002) (NEJS)
- Lennart Johanson, Fiskeridepartementet, Norge (NEF)
- Dorothea Johannsdottir, Fiskeridepartementet, Island (NEF)

¹ De nordiske embetsmannskomiteene for hhv. jord-og skogbruk- (NEJS), fiskeri- (NEF), næringsmiddel- (EK - Livs), miljø- (EK-Miljø) og konsumentspørsmål (EK-Konsument).

- Knud Østergaard, Fødevarerdirektoratet, Danmark (EK-Livs)
- Jorma Hirn, Livsmedelsverket, Finland (EK-Livs)
- Aase Fulke, Statens Næringsmiddeltilsyn, Norge (EK-Livs)
- Jan Movitz, Livsmedelsverket, Sverige (EK-Livs)
- Riitta Jalkanen, Konsumentverket, Finland (EK-Konsument)
- Stine Wohl Sem, Barne- og familiedepartementet, Norge (EK-Konsument)
- Anita Myrmæl, Miljøverndepartementet, Norge (EK-Miljø)

Prosjektleder Hallgeir Herikstad, Landbruksdepartementet, Norge, har vært gruppens sekretær. Rådgiverne Bente Stærk, Jesper Heldbo og Ylva Tilander har vært Nordisk Ministerråds observatører i gruppen.

Prosjektgruppen vurderte det som viktig at prosjektet ble forankret i alle de nordiske land og at alle landene bidro med innspill og utførelse av arbeidsoppgaver slik at alle kunne få en eiendomsfølelse til resultatet.

For å sikre forbrukerne mer innflytelse på matområdet (mattrygghet og matkvalitet), inviterte prosjektgruppen i mai 2002 utvalgte representanter fra forbrukere og næringsliv i de nordiske land til et arbeidsseminar. Innspillene under seminaret, sammen med tilleggssynspunkter fra prosjekt-gruppen, danner basis for et forslag til nordisk handlingsplan for styrking av forbrukerinnflytelsen på matområdet.

2. STYRKING AV DEN NORDISKE INNFLYTELSE I INTERNASJONALE FORHANDLINGER OG PROSESSER (NORDISK PLATTFORM FOR MATVARETRYGGHET) - PROSJEKTGRUPPENS ANBEFALING

Prosjektgruppen mener at skal Norden lykkes i å øke sin innflytelse i internasjonale organisasjoner, er det viktig at alle aktuelle nordiske miljøer er oppmerksomme på de muligheter samarbeid gir. Det betyr at både de enkelte saksbehandlere og etablerte faggrupper hele tiden må bli bedre til å tenke en nordisk dimensjon og stille spørsmålet om man kan nå lenger overfor internasjonale organisasjoner ved å samarbeide med de øvrige nordiske land.

Gruppen mener at spesielt embetsmannskomiteéene for mat og bioressurser (EK-Livs, NEF og NEJS) må ha en sentral rolle for å oppnå målet. Prosjektgruppen har derfor utarbeidet et forslag til arbeidsmodell for hvordan embetsmannskomiteéene kan organisere dette arbeidet. Arbeidsmodellen er vist i figur 1 (side 14).

De mest sentrale elementene i arbeidsmodellen er:

1. Embetsmannskomiteéene må løpende vurdere om det er tema hvor Norden i fellesskap bør styrke sin påvirkning i mot internasjonale organisasjoner og ut fra disse vurderingene velge ut de tema som skal prioriteres. Både de enkelte lands administrasjoner, Nordisk Ministerråds sekretariat og de permanente arbeidsgruppene vil måtte ha en sentral støttefunksjon i dette arbeidet. Om nødvendig må embetsmannskomiteéene sørge for å innhente nødvendig avklaring med det politiske nivå (Nordisk Ministerråd).
2. Etter at tema er valgt ut må embetsmannskomiteéene sørge for at egnede grupperinger får i oppdrag å utarbeide målsettinger, rettleidinger og nødvendig underlag for hvert tema. De aktuelle grupperinger kan være både eksisterende og ad hoc-grupper. Prosjektgruppen anbefaler at man i størst mulig grad benytter seg av de eksisterende nordiske grupperinger.
3. Forslaget fra arbeidsgruppen legges fram for embetsmannskomiteéene for godkjenning og oversendes deretter til de enkelte lands myndigheter for anvendelse i de internasjonale organisasjoner.
4. Systemet bør løpende evalueres ved at de personer som møter i internasjonale prosesser melder tilbake til de nasjonale myndigheter og embetsmannskomiteéene om hensiktsmessigheten av det utarbeidede felles grunnlagsmaterialet.

Gruppen er også enige om at nordisk samarbeide, for å oppnå resultater i internasjonale fora, ikke bør begrenses til oppgaver som identifiseres i embetsmannskomiteéene. Embetsverkene i Norden bør løpende arbeide for å koordinere innsatsen på områder av felles interesse, både ved en aktiv utnyttelse av de etablerte nettverk, ved spontan etablering av nettverk etter behov og ved i det daglige å opprettholde relevante kontakter med henblikk på å samarbeide om løsning av aktuelle problemer som settes på dagsordenen i internasjonale fora.

De nordiske land skal ikke opptre som en blokk i internasjonale fora, men på de områdene man har utviklet en felles plattform, bør alle landene trekke mot de felles målene man er enige om.

Et viktig element i strategien vil være å vurdere og identifisere behovet for FoU-innsats som støtte for de underlag som skal utvikles, og det er i stor utstrekning behov for vitenskapelig dokumentasjon som kan ligge til grunn i arbeidet. Det er derfor også behov for nordisk samarbeide om forskning og utdanning på mattrygghetsområdet.

Forbrukerorganisasjonen bør søkes involvert i beslutningsprosessen på en hensiktsmessig måte (jfr. prosjektgruppens anbefaling i kapittel 3).

2.1 Aktuelle tema utvalgt for å illustrere arbeidsmodellen ("Modelltema")

For å eksemplifisere hvordan den foreslåtte arbeidsmodellen kan anvendes, valgte prosjektgruppen ut fire aktuelle tema:

- Zoonoser
- Modernisering av den offentlige kjøttkontrollen
- Sporbarhet
- Akrylamid - risikovurdering

I prosessen med å velge ut de fire modelltemaene opptrådte prosjektgruppen i denne omgang i den rolle som embetsmannskomiteéene i en normalsituasjon vil ha etter den foreslåtte arbeidsmodellen.

De fire utvalgte temaene er alle sentrale faglige tema der landene i Norden har sammenfallende interesser. Nedenfor er beskrevet målsettingene og begrunnelsene for de enkelte modelltema.

2.1.1 Zoonoser

Matbårne sykdommer som følge av zoonoser er et gammelt problem. Til tross for moderniseringen av matvareproduksjonen de senere tiårene påvises mange zoonotiske smittestoff i matvarer i stadig stigende grad og denne utviklingen gir seg også utslag i en stadig stigende forekomst av sykdomstilfeller hos forbrukerne, som skyldes smittestoffene i matvarene. De nordiske land har satt i gang mange tiltak for å begrense zoonosene, men tilsvarende er ikke skjedd globalt. Norden må bidra til at utviklingen snur.

Målsettingen er at de nordiske lands myndigheter koordinerer og utvikler sin innsats i internasjonale fora for at få iverksatt og gjennomført tiltak, som er nødvendige for:

- Å redusere/fjerne smittestoff i matvarer, som kan gi zoonoser,
- Å få etablert standarder/retningslinjer, som kan legitimere handelsregulering på et høyt beskyttelsesnivå.

Det foreslås at arbeidsgruppe for mikrobiologi og risikovurdering under EK-Livs gis i oppdrag å utvikle underlag m.m. i samarbeid med representanter fra NEJS og NEF.

2.1.2 Modernisering av den offentlige kjøttkontrollen

I hele den vestlige verden utføres kjøttkontrollen stort sett på samme måten som da den ble utformet for ca 100 år siden, uavhengig av ny kunnskap og de store endringer som har skjedd i sykdoms-panoramaet hos dyr og mennesker i hele denne perioden. Kjøttkontrollen, slik den i dag utføres, er også svært ressurskrevende. De nordiske land ønsker å bidra til en global reduksjon av kjøttbårne sykdommer ved å endre dagens system for kjøttkontroll til et moderne og effektivt tilsyn.

Målsettingen er at de nordiske lands myndigheter skal samordne sin innsats i internasjonale fora, med sikte på å få endre regelverk og praksis for offentlig kjøttkontroll. Dette skal skje ved innsamling av erfaring gjennom utprøving av en moderne kjøttkontroll ved et antall slakterier i Norden basert på de overordnede prinsipper om:

- Risikobasert kontroll med kjøtt basert på sykdomssituasjonen i berørte land og
- Kontrollen skal utføres i tråd med gjeldende prinsipper for intern/egenkontroll.

Det foreslås igangsatt et pilotprosjekt i regi av EK-Livs med målsetting å forberede et to-årig hovedprosjekt for å prøve ut en moderne kjøttkontroll.

2.1.3 Sporbarhet

Globaliseringen i matproduksjon og matvarehandel har aktualisert krav om sporbarhet i matproduksjonskjeden for å begrense virkningen av evt. utbrudd av matbåren sykdom og redusere eksponeringen av uønskede substanser gjennom maten vi spiser. Videre er sporbarhet et viktig element for å føre tilsyn med kvalitetsparametre som ikke kan kontrolleres gjennom en sluttproduktkontroll. Dette kan være opplysninger som opprinnelse, produksjonsmetode, bærekraftig utvikling, osv.

Målsettingen er at de nordiske lands myndigheter skal koordinere og utvikle sin innsats i internasjonale fora for å få iverksatt og utredet:

- De områder hvor det må eller kan stilles krav til sporbarhet både i nasjonal og internasjonal handel med mat
- De kriterier som er viktige for at sporbarhetssystemene skal kunne sikre helse, miljø, kvalitet og redelig handel, men samtidig ikke være ulegitimerte handelshindringer
- Krav til dokumentasjon mht. til sporbarhet for å sikre forbrukertillit innen det enkelte område
- Grenselinjen mellom det offentlige og næringens sitt ansvar mht. sporbarhet
- Hvordan det internasjonale avtaleverket bør utvikles slik at forbrukerne blir en legitim part i forhold som angår trygghet og kvalitet ved mat i internasjonal handel

Et tverrsektorielt prosjekt, med målsetting å utrede områder det må eller kan stilles krav til sporbarhet, med særlig prioritet av GMO som mat og fôrvare, er allerede planlagt med EK-Livs som hovedansvarlig.

Dessuten skal bemerkes at ulike EK'er er involvert i ulike aspekter av sporbarhet. Mens sporbarhet knyttet til mattrygghet naturlig forankres i EK-Livs, er sporbarhet knyttet til forvaltning av ressurser eller for å lette markedsadgang sterkest knyttet til NEJS og NEF.

2.1.4 Akrylamid - risikovurdering

Det er kjent at omkring en tredjedel av all kreft er relatert til kostfaktorer, men ennå er kun få av disse faktorene kjente. Akrylamid, som svenske forskere nylig oppdaget i høye konsentrasjoner i brød, bakte og stekte poteter, cerealier og snacks, er muligens en vesentlig faktor. Dette indikeres av risikovurderinger, som anslår at mellom 0,3 og 3% av alle krefttilfeller i Norden kan være forårsaket av akrylamid. Det er imidlertid behov for langt mere forskning på dette området og Norden har et spesielt godt utgangspunkt til å bidra.

Målsettingen er at de nordiske lands myndigheter skal koordinere og utvikle sin innsats for å få iverksatt og gjennomført tiltak som er nødvendige for:

- Å få gjennomført en grundig risikovurdering av det akrylamid som mennesker utsettes for gjennom matvarer
- Å få etablert et nordisk forskningsnettverk som kan være katalysator for en europeisk forskningsinnsats på området, både vedrørende eksponeringsvurdering, risikovurdering og risikoreduksjon
- Å skape samarbeid med det nordiske analysenettnetvverk vedrørende akrylamid samt med arbeidsgruppen for kost og ernæring under EK-Livs som grunnlag for beslutninger om tiltak vedrørende spesielle risikogrupper eller særlige rådgivningsaktiviteter

Det foreslås igangsatt et prosjekt i regi av EK-Livs med målsetting å forbedre grunnlaget for risikovurdering av akrylamid.

Dessuten er det allerede igangsatt et nordisk analysenettnetvverk for å sikre en effektiv koordinering av de nordiske lands tiltak mhp. analyse av akrylamid i ulike matvarer.

3. HANDLINGSPLAN FOR Å STYRKE FORBRUKERINNFLYTELSEN PÅ MATOMRÅDET (MATTRYGGHET OG MATKVALITET) - PROSJEKTGRUPPENS ANBEFALING

Hovedmål med handlingsplanen er å bidra til at Norden skal være en pådriver for å sikre trygge matvarer av høy kvalitet gjennom en sunn produksjon ved å involvere forbrukerne i større grad i beslutningsprosessene.

For at forbrukerne skal sikres en styrket innflytelse i beslutningsprosessen ved utvikling av regler og kontroll av matvarer, nasjonalt, nordisk og internasjonalt, vil prosjektgruppen anbefale de nordiske matministrene å godkjenne forslaget til nordisk handlingsplan og å legge til grunn anbefalingene i planen om:

1. Å øke kompetansen hos nordiske forbrukere innenfor matområdet
2. Å legge til rette for gjensidig åpenhet mellom myndigheter, næring og forbrukere
3. Å bidra med ressurser til forbrukerinvolvering
4. Å skape møteplasser for dialog og reell medvirkning mellom forbrukerinteresser, næring og myndigheter

Arbeidet med forbrukerinvolvering skal også sikre et mer helhetlig perspektiv i matpolitikken, dette oppnås gjennom arbeidet for å nå de fire delmålene. Her vil spesielt arbeidet med åpenhet og dialog være sentralt.

Handlingsplanen foreligger som en egen NMR-rapport (ANP 2002:772).

4. ANBEFALING FRA EK-LIVS, NEF OG NEJS

EK-Livs, NEF og NEJS behandlet prosjektgruppens anbefalinger under et koordinerende delegasjonsformannsmøte.

Embetsmannskomiteene godkjente prosjektgruppens anbefalinger til:

- Styrking av den nordiske innflytelsen i internasjonale forhandlinger og prosesser, herunder også de konkrete forslag til videreførelse av de utvalgte modelltema, og
- Handlingsplan for å styrke forbrukerinnflytelsen på matområdet

Embetsmannskomiteene la så forslaget til ministerdeklaration og handlingsplan for forbrukerinnflytelse fram for Ministerrådet til godkjennelse.

5. BEHANDLING I NORDISK KONTAKTORGAN, I NORDISK MINISTERRÅD (fiskeri-, jord/skogbruks- og næringsmiddelministrene) OG I NORDISK RÅD

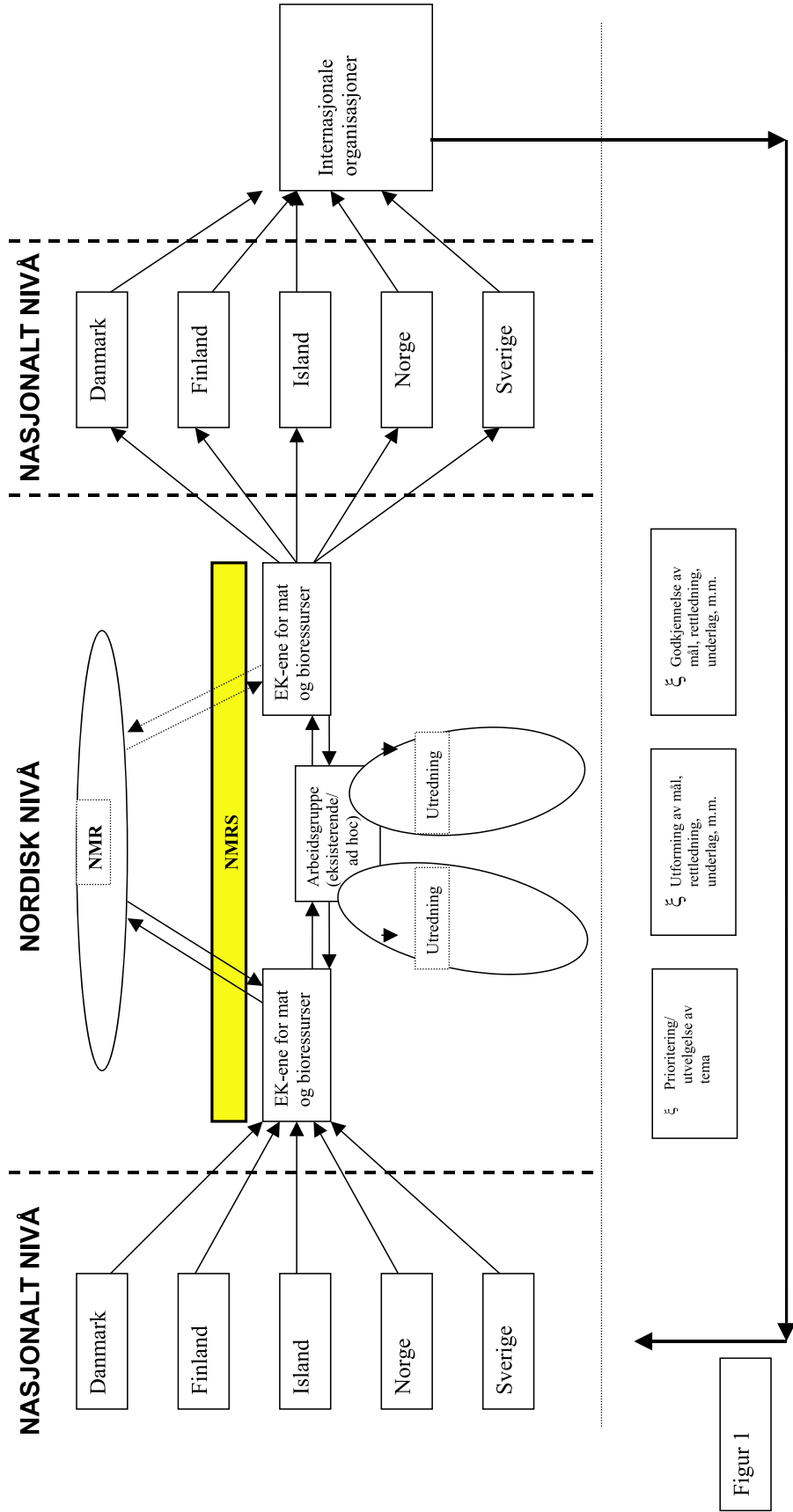
Forslagene fra prosjektgruppen ble behandlet på et møte i Ilulissat, Grønland 23. august 2002 mellom de nordiske matministrene² og organisasjonene, som inngår i de nordiske kontaktorganer³ for hhv. jord/skogbruks-, fiskeri- og næringsmiddelpørsmål. På møtet ble prosjektgruppens forslag gitt full støtte og man anbefalte ministrene å godkjenne forslagene. Under diskusjonene av forslagene til modelltema ba de nordiske matministrene om at det også ble tatt initiativ til et nordisk samarbeide om dioksin i matvarer.

De nordiske matministrene behandlet deretter prosjektgruppens forslag i sitt eget møte på Ilulissat, Grønland 23. august 2002 og vedtok prosjektgruppens forslag, samt Grønlandsdeklarasjonen.

Grønlandsdeklarasjonen og de overordnede målsettinger i den vedtatte handlingsplanen for å styrke forbrukerinnflytelsen på matområdet ble lagt fram for Nordisk Råd ved rådets sesjon i Helsinki, 29.-31. oktober 2002. Rådet støttet fullt ut opp om både deklarasjonen og forbrukerhandlingsplanen.

² Nordisk Ministerråd (Fiskeri-, Jord- og Skogbruks- og Næringsmiddelministrene)

³ Nordiske kontaktorganer for hhv. fiskeri-, jord/skogbruks- og næringsmiddelspørsmål

Figur 1

NMR: Nordisk Ministerråd
 NMRS: Nordisk Ministerråds sekretariat

NORDISK MINISTERRÅD (fiskeri-, jord/skogbruks- og næringsmiddelministrene) vedtok under sitt møte på Grønland i august 2002 en ministerdeklarasjon for økt mattrygghet i Norden og besluttet:

- De nordiske land skal bestrebe seg på å arbeide sammen for å øke sin innflytelse på matområdet i internasjonale organisasjoner, og de etablerte nordiske samarbeidsfora på alle nivåer må være oppmerksomme på mulighetene samarbeid skaper. Samarbeidet må praktiseres aktivt, både innenfor rammene av permanent etablerte og spontane nettverk, og ved løpende kontakt med henblikk på løsning av aktuelle problemer av felles interesse.

En rekke konkrete tiltak er siden iverksatt på områdene: Zoonoser, sporbarhet, modernisering av kjøttkontrollsystemet, risikovurdering av akrylamid og dioxin.

- De nordiske land skal tilstrebe å sikre en effektiv forbrukerinnflytelse på matområdet, nasjonalt, nordisk og internasjonalt, bl.a. ved å arbeide for å realisere anbefalingene i en nordisk handlingsplan for styrking av forbrukerinnflytelsen på matområdet.

Handlingsplanen for styrket forbrukerinnflytelse er publisert i egen NMR-rapport (ANP 2002:772)

